

NEUVOSTON PÄÄTÖSLAUSELMA,

annettu 16 päivänä joulukuuta 1997,

Euroopan unionin kielten varhaisopetuksesta

(98/C 1/02)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 126 artiklan 2 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan,

sekä katsoo, että

- 1) unionia luonnehtii ennen kaikkea sen kulttuurinen monimuotoisuus; unionin rakentamiselle on aina ollut ominaista tämän monimuotoisuuden kunnioittaminen, joka ilmenee muun muassa huomattavana kielellisenä rikkautena,
- 2) monikielisyys edistäminen on näin ollen yksi koulutuksen tärkeimmistä tavoitteista,
- 3) vuodesta 1976 lähtien toteutetut Euroopan yhteisön eri toiminnat ovat osoituksena pyrkimyksestä vaalia kielellistä ja kulttuurista perinnettä eräänä Euroopan rakentamisen keskeisenä asiana,
- 4) useat jäsenvaltiot ovat aloittaneet kansallisella tasolla kokeiluja, joita on aihetta arvioida kaikkien myönteisten vaikutusten hyödyntämiseksi kielten varhaisopetuksessa,
- 5) toisissa jäsenvaltioissa vieraan kielen opetus alkaa ala-asteen loppuvaiheessa ja sekin tuottaa tyydyttäviä tuloksia,
- 6) LINGUA-ohjelma perustettiin vuonna 1989, ja sitä vahvistettiin ja se integroitiin vuonna 1995 osittain SOKRATES-toimintaohjelman laaja-alaisiin toimiin; LINGUA-ohjelman tavoitteena on edistää unionin kielten osaamista määrällisesti ja laadullisesti, erityisesti vähiten levinneiden ja opettettujen kielten osalta, ja ohjelma on näin osaltaan vahvistanut unionin kansojen välistä ymmärrystä ja yhteisvastuullisuutta,

7) olisi otettava huomioon neuvoston ja neuvostossa 4 päivänä kesäkuuta 1984 kokoontuneiden opetusministereiden päätelmät, joissa jäsenvaltiot sopivat kaikkien asianmukaisten toimenpiteiden edistämisestä, jotta mahdollisimman monella oppilaalla olisi ennen oppivelvollisuuden päättymistä käytännön kielitaito äidinkieltänsä lisäksi kahdessa muussa kielessä,

8) olisi otettava huomioon neuvoston 31 päivänä maaliskuuta 1995 antama päätöslauselma, jossa korostettiin kansalaisten kielitaidon kehittämistä ja täydentämistä ja vakuutettiin uudelleen, että olisi aiheellista antaa oppilaille mahdollisuus oppia pääsääntöisesti kaksi unionin kieltä äidinkielen tai -kielten lisäksi; tässä päätöslauselmassa neuvosto vahvistaa, että olisi toivottavaa aloittaa elävien kielten varhaisopetus tai kehittää sitä ala-asteelta lähtien,

9) olisi otettava huomioon komission vuonna 1995 esittämä valkoinen kirja ”Opettaminen ja oppiminen — kohti kognitiivista yhteiskuntaa”, jonka lähtökohdaksi on toteamusta, että ”usean yhteisön kielen hallitsemisesta on tullut ehdoton edellytys, joka antaa Euroopan unionin kansalaisille mahdollisuuden hyötyä laajojen, ilman valtioiden välisiä rajoja muodostettujen sisämarkkinoiden toteuttamisen myötä tarjoutuvista ammatillisista ja henkilökohtaisista tilaisuuksista” ja suosittelee kolmen unionin kielen todellista hallintaa, ja

10) kansalaisten eri kieliä ja kulttuureita koskevien valmiuksien parantaminen on edellytyksenä Euroopan kansalaisuuden kehittämiselle,

I. YLEISIÄ NÄKÖKOHTIA

Samalla, kun kullekin unionin kielistä taataan samanarvoinen asema, on tärkeää pohtia, millä keinoin voidaan saavuttaa yhtäältä kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden säilyttämistä ja toisaalta eurooppalaisen monikielisuuden edistämistä koskeva kahtalainen tavoite. Kielten varhainen oppiminen voi olla laatuun vaikuttava tekijä kielten oppimisessa ja näin myötävaikuttaa kyseisten tavoitteiden saavuttamiseen. Keskipitkällä aikavälillä se voi auttaa jo kaista kansalaista saavuttamaan kulttuurisen rikkautensa, joka sisältyy Euroopan monikielisyyteen.

Yhden tai useamman kielen varhainen opettelu äidinkielen tai -kielten lisäksi ja kielellisen tietoisuuden lisääminen, erityisesti leikkiin perustuva silloin, kun älyllinen joustavuus ja vastaanottavuus ovat suurimmillaan, voivat luoda tarpeelliset ja suotuisat olosuhteet vieraiden kielten myöhemmälle oppimiselle ja edistää näin kahden muun unionin kielen oppimista äidinkielen tai -kielten lisäksi. Jos kielten oppiminen ja kieliiin tutustuminen vielä sisällytetään oppivelvollisuuteen, kaikki oppilaat hyötyvät siitä. Kielten oppiminen nuoresta iästä lähtien voi edistää nuorten välistä parempaa ymmärrystä ja keskinäistä kunnioitusta toisen tuntemisen kautta sekä myönteistä suhtautumista Euroopan kulttuurin rikkauksiin.

II. NEUVOSTO KEHOTTAJÄSENVALTIOITA:

opetukseen ja koulutukseen liittyvän poliittisen, oikeudellisen sekä talousarviota koskevan järjestelmänsä rajoissa ja puitteissa

- kannustamaan mahdollisuuksien mukaan kielten varhaisopetusta ja siihen kuuluvan kielitarjonnan monipuolistamista ottaen huomioon käytettävissä olevat voimavarat ja hyödyntäen olemassa olevat aloitteet,
- kannustamaan eurooppalaista yhteistyötä sellaisten koulujen välillä, joissa annetaan varhaisopetusta ainakin yhdessä muussa unionin kielessä kuin äidinkielessä tai -kielissä, ja edistämään oppilaiden virtuaalista sekä mahdollisuuksien mukaan myös fyysistä liikkuvuutta,
- edistämään useamman kielen opetuksen tarjonnan jatkuvuutta,
- parantamaan kaikkien toimijoiden, joita asia koskee, ja erityisesti vanhempien tietoisuutta kielten varhaisopetuksen myönteisistä vaikutuksista,
- kannustamaan toimenpiteitä, joilla pyritään kehittämään ja levittämään unionin kielten varhaisopetukseen parhaiten soveltuvaa oppimateriaalia sekä multimedia-aineistoa ja -välineitä,

- kannustamaan toimenpiteitä, joilla pyritään vastaamaan varhaisopetuksen alalla työskentelevien opettajien uusiin tarpeisiin,

III. NEUVOSTO KEHOTTAJAKOMISSIOTA:

tukemaan II kohdassa tarkoitettuihin tavoitteisiin tähtääviä jäsenvaltioiden toimia ja edistämään unionin kielten varhaista oppimista olemassa olevien yhteisön ohjelmien puitteissa

- tukemalla toimenpiteitä, jotka tähtäävät eurooppalaisen yhteistyön voimistamiseen sekä kokemusten ja hyvien käytänteiden levittämiseen ja vaihtoon tällä alalla,
- kannustamalla valtioiden välistä yhteistyötä kielten varhaisopetuksessa käytettävien opetustelmien ja -välineiden (mukaan lukien multimedia tuotteiden) sekä arviointimenetelmien suunnittelussa,
- tukemalla asianmukaisen ja laadukkaiden opetusvälineiden levittämistä eurooppalaisten verkkojen välityksellä,
- tukemalla toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on toisaalta opettajien liikkuvuus ja toisaalta kielten varhaisopetuksessa välttämättömien valmiuksien parantaminen ja ajan tasalle saattaminen,
- parantamalla opettajankoulutuslaitosten välistä yhteistyötä, esimerkiksi edistämällä opintokokonaisuuksien vastaavuuskäytäntöä unionin sisällä,
- edistämällä oppilaiden välisiä yhteyksiä erityisesti virtuaalisen liikkuvuuden kautta,
- ottamalla huomioon kielten varhaisopetus pohdittaessa tulevaa yhteistyötä opetuksen alalla.